

Úvod

Aterosklerotická kardiovaskulární onemocnění (ASCVD) patří mezi nejčastější příčiny morbidity a mortality v rozvinutých zemích. Non-HDL cholesterol (qNonHDL) představuje komplexní ukazatel aterogenních lipoproteinů a je významným markerem reziduálního kardiovaskulárního (KV) rizika. Jeho hodnocení může přispět k přesnější stratifikaci rizika a optimalizaci hypolipidemické léčby. Práce byla součástí mezioborového projektu zaměřeného na výzkum nových přístupů ke klasifikaci KV rizika.

Cíle

Cílem práce bylo stanovit KV riziko dle doporučení Evropské kardiologické společnosti (ESC) z roku 2025 a dále porovnat hodnoty qNonHDL mezi pacienty s manifestním ASCVD a bez něj. Dále jsme se zaměřili na identifikaci podskupin pacientů, kteří nedosahují cílových hodnot qNonHDL, s cílem upozornit na přítomnost reziduálního kardiovaskulárního rizika.

Metodika

Do analýzy bylo zahrnuto 690 pacientů (z toho 295 žen, 395 mužů) s dostupnými laboratorními hodnotami qNonHDL, přičemž byly použity pouze první dostupné odběry. Pacienti byli rozděleni podle přítomnosti manifestního ASCVD (ano 215, ne 475). U obou skupin byly vypočteny popisné statistiky – průměr, medián, směrodatná odchylka a interkvartilové rozpětí (IQR). Hodnocena byla také přítomnost rizikových faktorů (viz tabulka). Pacienti byli stratifikováni do jednotlivých rizik dle SCORE2. U pacientů s nedostupnými daty bylo riziko odhadnuto dle věku, pohlaví a informací o kouření.

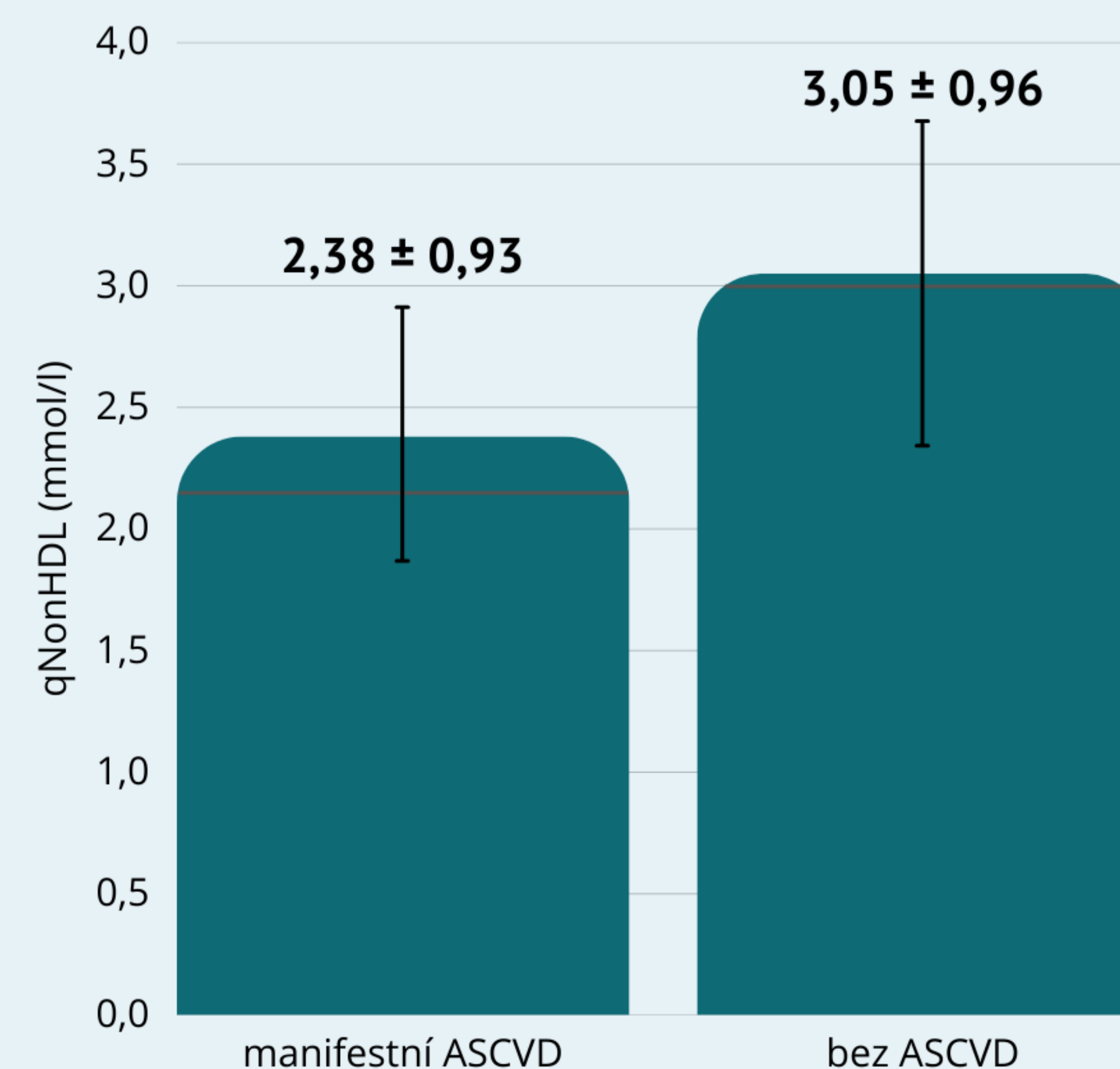
Výsledky

Parametr	Hodnota
počet pacientů	690
ženy/muži	295/395
věk (průměr ± SD; medián)	64,2 ± 13,8; 67
BMI (průměr ± SD; medián)	28,8 ± 14,5; 27,8
kuřáci/nekuřáci/bývalí kuřáci (%)	13,3/46,7/20,6
diabetes mellitus II. typu ano/ne (%)	23,6/67,4
arteriální hypertenze ano/ne (%)	61,3/29,9
dyslipidémie ano/ne (%)	59,9/31,2

Poznámka: Část dat nebyla u některých pacientů dostupná.

Pacienti s **manifestním ASCVD** vykazovali nižší hodnoty qNonHDL ve srovnání s pacienty bez manifestního onemocnění. Přesto **51 % pacientů s ASCVD nedosahovalo cílových hodnot** qNonHDL oproti 60 % pacientů bez ASCVD. Z celého vzorku nedosahovalo cílových hodnot 57,3 % pacientů.

Hodnoty qNonHDL podle přítomnosti manifestního ASCVD

Sloupce znázorňují průměrné hodnoty qNonHDL, chybové úsečky směrodatnou odchylku a horizontální linie medián.

Průměrná hodnota **qNonHDL** činila $2,38 \pm 0,93$ mmol/l u skupiny s ASCVD a $3,05 \pm 0,96$ mmol/l u skupiny bez ASCVD. Medián qNonHDL byl 2,20 (IQR 1,8 – 2,9) vs. 3,00 (IQR 2,3 – 3,7). Distribuce hodnot naznačila posun k nižším hodnotám qNonHDL ve skupině s manifestním ASCVD při zachované obdobné variabilitě dat.

Co se týče **typů prevence**, 60,6 % pacientů z celého souboru bylo zařazeno do programu primární prevence, 29,7 % bylo zařazeno do sekundární prevence. Předčasná manifestace kardiovaskulárního onemocnění v rodině byla přítomna u 7,4 % pacientů.

Analýza **rozložení kardiovaskulárního rizika** ukázala, že 63,3 % pacientů s **vysokým rizikem** nedosahovalo cílových hodnot qNonHDL. Podrobnější srovnání podle léčby prokázalo, že 45,7 % pacientů užívajících **monoterapii statinem** nedosahovalo cílových hodnot, zatímco ve skupině pacientů neužívajících žádnou hypolipidemickou léčbu bylo nad cílem 73 % z nich.

Závěr

Pacienti s manifestním ASCVD dosahovali nižších hodnot qNonHDL ve srovnání s pacienty bez manifestního onemocnění, což pravděpodobně odráží efekt intenzivnější hypolipidemické léčby v rámci sekundární prevence. Přetrvávající vysoký podíl pacientů nedosahujících cílových hodnot však upozorňuje na přítomnost reziduálního kardiovaskulárního rizika a potřebu další optimalizace léčebných strategií, včetně případné intenzifikace terapie a důslednější kontroly rizikových faktorů.